

/ peníze /

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Projekt financován z ESF prostřednictvím OP LZZ a ze státního rozpočtu ČR.

Janus... společně do samostatného života

Obsah

01.	Osobní rozpočet	5	▼
02.	Základní pravidla při zacházení s penězi	8	
	2.1. Jak a kde ušetřit	8	▼
03.	Účet v bance	10	
	3.1. Typy bankovních účtů	10	
	3.2. Podle čeho vybírat banku	11	
	3.3. Zřízení účtu v bance	11	
	3.4. Jak používat debetní kartu	12	
	3.5. Pozor na zneužití vašeho účtu a debetní karty	13	▼
04.	Dluhy	15	
	4.1. Dluhová past	15	
	4.2. Co dělat pro to, abyste do dluhů nespadli?	15	
	4.3. Exekuce	18	
	4.4. Devatero zásad, jak začít řešit problémy s dluhy	19	
	4.5. Oddlužení	19	▼
05.	Ochrana spotřebitele	21	
	5.1. Bezpečné nakupování	21	
	5.2. Reklamace	22	▼
06.	Slovníček pojmů	23	▼

Klíče
k samostatnosti

Tento produkt vznikl v rámci projektu „Klíče k samostatnosti“, CZ.1.04/3.1.02/86.00182, finančně podpořeného Evropským sociálním fondem a rozpočtem ČR prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost.

Vážení a milí mladí přátelé,

do ruky se vám dostala brožura Občanského sdružení Janus, která by vám měla posloužit jako příručka, jak zacházet s vlastními penězi a jak se nechytit do pasti dluhů.

Tento návod vznikl ve spolupráci s klienty naší organizace, kteří přinášeli svá témata, postřehy a především zkušenosti ze samostatného života. Uvědomujeme si, že první kroky do vlastního samostatného života jsou vždy náročné. O to více, pokud nemáme podporu a zázemí někoho blízkého a dostatečné informace k tomu, abychom se v každodenních situacích vyznali. Naše organizace doprovází především mladé lidi, kteří vyrůstali mimo svou vlastní rodinu. Podporujeme je a poskytujeme jim dlouhodobou pomoc ve všech oblastech samostatného života.

V této brožuře najdete například návod, jak si sestavit vlastní rozpočet a umět vyjít s penězi, které máte k dispozici, ale dočtete se i o osobním účtu. Velká kapitola je věnována dluhům a exekucím a především tomu, jak do dluhů nespadnout. Dozvíte se také něco o tom, jak nakupovat a jak se nenechat od obchodníků napálit. Také zde najdete informace o tom, co je nutné znát a umět, pokud chcete žít samostatně.

Doporučujeme nejen přečíst si tuto brožuru a používat ji v situacích, které aktuálně řešíte, ale především vám doporučujeme obrátit se na někoho, kdo má zkušenosti, komu důvěřujete (například pěstouny, vychovatele, sociální pracovníky, kurátory, doprovázející organizace) a kdo vám pomůže se ve vaší situaci vyznat a poradí, jak ji řešit.

#Peníze jsou součástí našeho života. Jsou důležité pro uspokojení základních životních potřeb (bydlení, jídlo, oblečení atd.). Peníze lze nejjednodušeji vydělat prací. Když už víte, kde peníze vydělat, a vyděláváte, je také důležité s nimi umět zacházet, znát jejich hodnotu a naučit se s nimi hospodařit. Říká se tomu finanční gramotnost. Mnoho lidí nemá představu o výši svých nákladů. Zbytečně pak nakupují věci, které nepotřebují, a zadlužují se nad své možnosti. O to víc je potřeba vést si osobní a případně rodinný rozpočet.

01 Osobní rozpočet

Osobní rozpočet si sestavíte ze svých **#příjmů** (tedy peněz, které vyděláte) a ze svých **#výdajů** (peněz, které za měsíc utratíte za bydlení, jídlo, koníčky apod.).

#Pokud nevíte, kolik a za co měsíčně utrácíte, zapisujte si po dobu minimálně jednoho měsíce, na co všechno peníze vynakládáte. Uschovejte si veškeré účtenky z pokladen, potvrzení z bankomatu. Zapisovat si každodenní výdaje můžete ručně na papír nebo si vytvoříte tabulku v PC. Na konci měsíce pak výdaje roztřídíte (bydlení, potraviny, drogerie atd.). Mnozí z vás budou překvapeni, jak velké sumy postupně utratí po malých částkách.

Díky osobnímu rozpočtu

- budete mít přehled o vlastních financích
  - budete vědět, za co utrácíte
- budete spořit a uděláte si finanční rezervu
  - zvládnete i nečekané výdaje
- předejdete vytváření zbytečných dluhů
  - naučíte se správným návykům v zacházení s penězi

Jak sestavit osobní rozpočet

Vzor osobního rozpočtu (Kč):

1. Příjmy – měsíčně

Plat, výplata	10 000
Dávky	
Důchod	
Ostatní	
Celkem	10 000

2. Výdaje – měsíčně

Bydlení (nájem, energie)	4 000
Potraviny	2 500
Drogerie	500
TV, rozhlas	180 (135 TV, 45 rozhlas)
Internet, telefon	500
Doprava	550 (měsíční lístek)
Oblečení	400
Cigarety, alkohol	200
Koníčky, domácí zvířata	
Splátky dluhů	500
Pojištění	
Další (léky, učebnice apod.)	350
Celkem	9 680

3. Výsledek rozpočtu

Příjmy	10 000
Výdaje	9 680
Zbytek	320

02 Základní pravidla při zacházení s penězi

1. **#Nejprve si zaplatím bydlení (nájemné + energie).**
2. **#Poplatím dluhy.**
3. **#Nakoupím si jídlo nebo si odložím peníze na jídlo na celý měsíc.**
4. **#Zaplatím si telefon.**
5. **#Zaplatím si měsíční jízdenku na MHD.**
6. **#Zbytek si nejlépe ušetřím.**

2.1. Jak a kde ušetřit

#Bydlení

- Hledejte si **#bydlení dle svých finančních možností, bez zbytečných výdajů** za zdlouhavou dopravu do práce, na úřady nebo do školy. Využívejte nabídek na spolubydlení.
- **#Šetřete vodou při mytí nádobí, při sprchování.** Nenapouštějte si vanu plnou vody.
- **#Šetřete elektřinu** tím, že budete zhasínat, vytahovat elektrické spotřebiče ze zásuvek, když je neužíváte, **#nenechávejte celý den zapnutý počítač** 😊.
- V zimě **#zbytečně nepřetápějte** místnosti, raději se více oblečte.
- Hledejte **#nejlevnější nabídky připojení k internetu, nabídky telefonních operátorů, elektřiny, plynu.**

#Jídlo

- **#Nakupujte jen tolik, kolik sníte.** Zbytečně jídlo nevyhazujte.
- **#Naučte se vařit.** Je to levnější než kupované hotové jídlo nebo jídlo v restauracích a fast foodech.

- **#Využívejte slevy a akce** v obchodech.
- Na **#nákup jídla si vždy udělejte seznam** toho, co potřebujete nakoupit, **#nikdy nekupujte nic mimo seznam.**
- **#Do obchodu chodte najezení,** nebude vás to svádět kupovat hlouposti k rychlému utišení hladu.

#Dluhy

- **#Platě všechny dluhy včas.** To znamená splatit včas splátky za věci, které jste si koupili na splátky. Vrátit dluhy, které máte u přátel a známých. Případně splatit dluhy za jízdu na černo, za telefon, za neplacení zdravotního pojištění nebo půjčku od nebankovní společnosti.
- **#Snažte se nedělat si dluhy!**
- **#Zbytečně si nepůjčujte!**
- **#Nejezděte na černo v MHD!**

#Telefon

- **#Používejte předplacené telefonní karty** (dobíjecí karty), máte větší přehled o tom, kolik provoláte, a nezavazujete se žádnou smlouvou.
- Nikde **#na ulici nepodepisujte žádné smlouvy** s telefonními operátory.

#Doprava

- Kupujte si výhodnější **#předplatní měsíční jízdenky** (kupony) na MHD.
- Pokud to bude možné, **#chodte pěšky.**

#Další

- **#Osobní účet** mějte v bance, která po vás nebude chtít **#žádné bankovní poplatky.**
- Kosmetiku a drogerii nevybírejte na základě reklamy, i **#levnější prostředky jsou kvalitní** a poslouží stejně jako ty drahé.
- **#Oblečení a boty nakupujte ve slevách.** Využívejte v dnešní době velmi moderní secondhandy a outlety.

03 Účet v bance

3.1. Typy bankovních účtů

#Běžný účet (nebo také osobní)

- Slouží k tomu, aby vám na něj mohly chodit nejen vydělané peníze, ale také dávky apod.
- Přes účet můžete platit různé poplatky (nájem, internet, zálohy za energie).
- Na účtu můžete mít bezpečně uložené peníze a v případě potřeby si je můžete vybrat pomocí **#debetní karty** v bankomatu.
- Každá banka nabízí také službu internetového bankovníctví. Díky této službě si můžete svůj účet spravovat sami (zadávat jednorázové i trvalé příkazy, inkaso apod.).
- Účet si nezřizujte v případě, že máte dluhy a exekuce. Je zde riziko zablokování vašeho účtu.

#Studentský účet

- Tento účet je podobný běžnému účtu a je určený především pro studenty denního studia a mladé lidi od 15 do 30 let.
- Výhodou jsou nízké nebo žádné poplatky za vedení účtu.
- Některé banky po vás budou při zřízení účtu chtít potvrzení o studiu.

#Spořicí účet

- Nejedná se o běžný účet, ale o účet, kam si můžete ukládat (spořit) peníze.
- Na tomto typu účtu je vyšší takzvaný úrok, což je v podstatě finanční odměna, kterou vám dá banka za to, že u ní máte uložené své peníze.

- Spořicí účet je vhodný například na odkládání peněžní rezervy, která by vás chránila v případě nečekaných finančních vydání (drahý zákrok u zubaře, péče na zdravotním pojištění, nečekaná pokuta, rozbitá pračka nebo lednička).

3.2. Podle čeho vybírat banku

- Informujte se, jaké jsou **#poplatky za vedení účtu**, hledejte banku nejlépe bez poplatků.
- Při výběru banky si **#nechte poradit od někoho zkušeného, komu věříte a kdo již účet má**. Nechte si poradit od pracovníků dětského domova nebo od doprovázejících organizací.
- Zjistěte si, zda má banka **#pobočku v místě vašeho bydliště** a zda jsou dobře **#dostupné její bankomaty**.

3.3. Zřízení účtu v bance

- Osobní účet si **#můžete zřídit od 18 let** (případně od 15 let, ale pouze v doprovodu svého zákonného zástupce).
- **#S sebou** si na pobočku vámi zvolené banky **#vezměte občanský průkaz a případně druhý doklad totožnosti** (průkaz pojištěnce, pas, řidičský průkaz apod.).
- Zjistěte si, jaký je **#první minimální vklad** na účet (tedy částka, kterou musíte jako první dát na účet, abyste mohli účet začít používat). Může to být částka od 0 do 1 000 Kč.
- Se založením osobního účtu vám pomůže pracovník přímo na pobočce vámi vybrané banky. Je však dobré, abyste měli s sebou někoho zkušenějšího, kdo vás doprovodí a v případě potřeby vám poradí nebo vysvětlí odborné výrazy.
- Banky nabízí mnoho různých „produktů“, tedy služeb. **#Nenechte se přemlouvat na služby, které nechcete**, nevyužijete je nebo jim nerozumíte.

Co je debetní karta?

Karta, kterou dostanete ke svému osobnímu účtu. Ze svého účtu si díky ní můžete vybírat peníze v bankomatech. Můžete s ní platit nákupy v obchodech nebo na internetu.

Co je kreditní karta?

Karta, na které jsou vloženy peníze banky nebo jiné peněžní společnosti. Vy si tyto peníze můžete **pouze půjčit**, a pokud tyto peníze použijete, musíte je také do určité doby vrátit. **Je zde nebezpečí zadlužení!**

3.4. Jak používat debetní kartu

- Ke každému osobnímu účtu si můžete u banky zažádat o **#platební debetní kartu**.
- Banky si účtují za používání debetní karty poplatky, například poplatek za vydání karty, za výběr z bankomatu, za placení kartou na internetu atd.

- Můžete ji využívat **#k výběru hotovosti** z vlastního účtu v bankomatech nebo k **#placení v obchodě**.
- **#Debetní karta může** být také takzvaně **#bezkontaktní**, což znamená, že můžete v obchodě **#platit částky do 500 Kč pouze přiložením karty k platebnímu terminálu** bez nutnosti zadávat PIN kód.
- Platební kartou můžete **#platit i na internetu**.
- Na platební kartě je dobré si **#stanovit denní nebo týdenní limit**, což je určitá částka, kterou můžete denně nebo týdně vybrat. **#Ochrání vás to před neuváženými výběry a nákupy**. Je to také **#ochrana při ztrátě nebo odcizení karty**. Budete mít jistotu, že z karty nebude vybráno víc, než povoluje váš limit.
- V případě, že kartu ztratíte nebo vám ji ukradnou, ihned zavolejte do své banky a kartu si zablokujte. Zloděj vám tak nebude moci z účtu vybrat žádné peníze.
- K ochraně karty slouží **#PIN kód**, který dostanete od banky. Každá karta má svůj jedinečný PIN kód. **#Tento kód nikomu nesdělujte**, nepište si ho do mobilu ani na lístek, který budete mít v peněžence. Zabráníte tak zneužití vaší karty a krádeži vašich peněz.

3.5. Pozor na zneužití vašeho účtu a debetní karty

- **#Nikomu nesdělujte PIN kód ani číslo své karty**.
- Dbejte na to, abyste u bankomatu při zadávání PIN kódu byli sami a nikdo vám nenahlížel přes rameno.
- Bankomat před **#použitím vždy zkontrolujte**, zda na něm není viditelné poškození, fólie přes klávesnici, nezvyklé nástavce, nálepky, kamera. Pokud se vám nebude bankomat zdát v pořádku, raději si běžte vybrat peníze jinam.
- PIN kód zadávejte tak, abyste **#jednou rukou kryli číselník**, a nikdo tak nemohl vidět, jaká čísla zadáváte.

- Pokud platíte kartou na internetu, tak **#pouze na ověřených, bezpečných stránkách**.
- Velmi často **#podvodníci posílají e-maily jménem banky** a žádají vás o ověření pomocí zadání čísla karty a PIN kódu nebo chtějí, abyste jim tyto údaje zaslali e-mailem. Nikdy nepište do e-mailu nebo kamkoli na internet své číslo karty ani PIN kód. Žádná banka vás nikdy nebude žádat o takové ověření.

**Pozor na služby
kontokorent a kreditní karta**
**Nedoporučujeme zřízení takzvaného
kontokorentu.** Je to služba, kdy můžete jít na účtu "do minusu". Kontokorent je to tehdy, kdy vyberete z účtu všechny své peníze a začnete čerpat peníze, které vám banka díky kontokorentu půjčila. Tyto peníze musíte bance splatit v určitém čase. Za nesplacenou půjčku si banka účtuje penále. **Nedoporučujeme si tuto službu na vašem osobním účtu zřizovat.** Na velmi podobném principu funguje **kreditní karta**. S těmito bankovními službami byste se mohli dostat do dluhové pasti a následně do exekuce.

04 Dluhy

Občas v životě nastane chvíle, kdy si každý z nás potřebuje na něco půjčit (nečekané výdaje, pořízení bydlení apod.). Je však důležité, abyste vždy zvážili, zda si skutečně musíte půjčit a případně zda máte peníze na to, abyste půjčku mohli splácet. Pokud se musíte zadlužit, **#zadlužujte se zodpovědně** a dbejte na to, abyste nespadli do **#dluhové pasti**.

4.1. Dluhová past

Do dluhové pasti (nebo také spirály) se dostanete tehdy, kdy přestanete zvládat splácet svoje dluhy a začnete jeden dluh řešit tím, že si na jeho zaplacení půjčíte, tedy dalším dluhem.

4.2. Co dělat pro to, abyste do dluhů nespadli?

1. Pracujte!
2. Neberte si žádné půjčky.
3. Od nikoho si nepůjčujte ani vy nepůjčujte peníze.
4. Nejezděte na černo v MHD.
5. Pokud si chcete něco koupit a momentálně na to nemáte peníze – začněte šetřit nebo si na to vydělejte.
6. Pokud nepracujete a již nejste studentem denního studia, platte si sociální a zdravotní pojištění. Nebo se zaregistrujte na úřadu práce, který za vás tyto dávky bude platit.

7. Když nemáte práci s pracovní smlouvou, včas si zařídte potřebné dávky. Za zaměstnance, který pracuje na řádnou smlouvu, platí sociální a zdravotní pojištění zaměstnavatel.

Co je zdravotní pojištění?

Toto pojištění **musí platit každý občan ČR**, je to dáno zákonem.

Z tohoto pojištění **je placena zdravotní péče**.

Pokud **jste studenti, nezaměstnaní registrovaní na úřadu práce, žena na rodičovské dovolené, důchodce**, tak za vás toto pojištění automaticky odvádí **stát**.

Pokud jste zaměstnaní na řádnou pracovní smlouvu, platí za vás zdravotní pojištění **zaměstnavatel**.

V ostatních případech si musíte toto pojištění **platit sami**. K platbě zdravotního pojištění se přihlásíte na své zdravotní pojišťovně jako samoplátce a měsíčně budete **platit částku, kterou vám pojišťovna vyměří**.

POZOR! Pokud si zdravotní pojištění neplatíte, načítá se vám penále a může dojít k exekuci.

Co je sociální pojištění?

Platba tohoto pojištění je dobrovolná pro samoplátce, tedy pro ty, kteří nikde nepracují, nejsou registrovaní na úřadu práce, nejsou na rodičovské dovolené nebo nejsou v důchodu. V ostatních případech za vás toto pojištění platí stát nebo zaměstnavatel.

POZOR! Pokud toto pojištění nebudete platit, nebudete mít nárok na některé dávky, jako je důchod nebo podpora v nezaměstnanosti.

K platbě sociálního pojištění se přihlásíte na úřadu České správy sociálního zabezpečení, kde vám také vyměří, kolik budete platit. Sociální pojištění se platí měsíčně.

V případě, že již dluhy máte, nestrkejte hlavu do písku, ale snažte se svou situaci řešit.

Pomoci vám mohou různé organizace. **Pozor na podvodníky**, kteří pomoc s exekucí nabízejí za peníze.

4.3. Exekuce

- **#Pokud neřešíte své dluhy a řádně je nesplácíte, hrozí vám exekuce.**
- **#Exekuce je soudem nařízený způsob, jak donutit dlužníka zaplatit jeho dluhy** tomu, komu dluží.
- Exekucí je **#několik druhů**. Můžete se například setkat s **#platebním rozkazem**, což je soudní nařízení **#k okamžitému zaplacení** vašich dluhů. Dále je to **#exekuce na plat**, kdy vám začne zaměstnavatel na základě soudního příkazu strhávat určitou částku z **#každé výplaty** a tím začnete své dluhy splácet. Další možností je **#exekuce na bankovní účet**, kdy vám je **#zablokován váš bankovní účet** a vy z něj nesmíte nic vybírat a peníze na něm uložené jsou předány člověku, kterému dlužíte. Soud může také nařídit **#prodej vašeho majetku**.

? # ! 😞 @ \$ 💡

Dlužník

– ten, kdo dluží peníze

Věřitel

– ten, komu peníze dlužíte

4.4. Devatero zásad, jak začít řešit problémy s dluhy

1. **#Nepůjčujte si další peníze ke splacení dluhů**, které již máte.
2. Snažte se **#platit dluhy hned**, jak nastanou (například pokuta v MHD).
3. Pokud již máte **#exekuci, začněte tento problém řešit** co nejdříve.
4. **#Nebojte se někomu svěřit** (blízkým lidem, pracovníkům v dětském domově, oslovte pomáhající organizaci), **#poradí vám, kam se obrátit, doprovodí vás za odborníky, kteří vám #zadarmo poradí, jak pokračovat v řešení exekucí**.
5. Udělejte si **#pořádek ve svých dluzích** – zjistěte, kolik a komu dlužíte. S tím vám mohou také poradit pracovníci v dětském domově nebo z doprovázející organizace.
6. **#Domluvte si splátkový kalendář**. Pokud nemáte na zaplacení dluhu, informujte toho, komu dlužíte, a domluvte se na jiném řešení.
7. **#Změna adresy a telefonního čísla, případně ignorování doručené pošty vám nijak nepomůže** – vybírejte si poštu a čtěte pečlivě, co vám věřitel, exekutor píše. **#Zvedejte telefony**.
8. **#Sestavte si osobní rozpočet a začněte šetřit – omezte své výdaje na minimum** (přestaňte kouřit, pít alkohol, utrácet za zbytečné věci).
9. **#Pokuste se zvýšit své příjmy** a začněte splácet své dluhy co nejdříve.

4.5. Oddlužení

Jedním ze způsobů, jak **#vyřešit své dluhy, může být i takzvané oddlužení** (jinak řečeno insolvence nebo osobní bankrot). Je to proces, který je velmi náročný, ale je šancí, jak se dostat do pěti let z pasti dluhů.

Pokud byste se pro oddlužení rozhodli, nevyužívejte nabídek **#různých podvodníků**, kteří vám nabídnou sepsání návrhu a podání k soudu

za peníze. Rozhodně **#kontaktujte některou z organizací**, která vám s tímto procesem **#pomůže zadarmo**. Je jen na soudu, zda váš návrh schválí a budete oddluženi.

#Podmínky oddlužení

- Návrh na **#oddlužení k soudu může podat každý**, kdo již nezvládá splácet své dluhy a dluží více věřitelům.
- Musíte **#sepsat všechny své dluhy a věřitele, doložit potvrzení o svých příjmech** za poslední tři roky, **#sepsat návrh na oddlužení** a popsat svoji situaci.
- Pokud vám **#soud oddlužení schválí**, začíná vám běžet **#pět let**, ve kterých musíte splatit **#alespoň 30 % svých dluhů**. Po tuto pětiletou dobu **#však budete žít z minimálních příjmů**. **#Musíte pracovat**. Každý příjem navíc musíte odevzdat na splacení svých dluhů.
- Pokud těmito pěti lety projdete, soud vás od zbylých dluhů osvobodí.

? · ☹ · ! @ # 😊 \$

Každoročně se počet exekucí v České republice pohybuje okolo **jednoho milionu**.

Průměrná exekucí vymáhaná částka v roce 2014 byla **78 000 Kč**.

100 000 dlužníků má více než **deset exekucí**.

Po odchodu z dětského domova má **více než třetina mladých lidí** problémy s dluhy a exekucemi.

(Zdroj: Exekutorský úřad ČR,
Czech Credit Bureau, SOLUS, Ipsos Public Affairs)

05 Ochrana spotřebitele

#Spotřebitelem se stáváte při nákupu jakéhokoliv zboží nebo služby (kadeřnické služby, návštěva restaurace apod.). Je dobré vědět, na co si dát pozor a jak se zachovat v případě, že na vás obchodník zkouší „nekalé praktiky“. Jako tyto praktiky můžeme například označit předváděcí akce s prodejem různého zboží, kdy vám prodejce o výrobku říká nepravdivé údaje, používá k prodeji nátlak a manipulaci. Dále to může být špatné ocenění výrobku v obchodě, špatné údaje o složení potravin nebo schválně špatně vrácené peníze.

Dávejte **#si pozor na prodejní akce na ulici** (i toto jsou často nekalé obchodní praktiky), ať již jde o nabídky telefonních operátorů, cestovních kancelářů, bank či poskytovatelů energií. Tento typ prodeje je v mnoha městech zakázán vyhláškou. Pokud vás již někdo takový zastaví, **#nenechte se zlákat na nabídky**. Pečlivě čtěte dokumenty, **#pokud jim nerozumíte, nic nepodepisujte!** **#Pozor**, někdy je tento typ prodeje schován za průzkum trhu!

5.1. Bezpečné nakupování

1. **#Vždy si berte doklad o zaplacení** (paragon). Pokud vám jej prodejce nedá, vyžádejte si ho. Je důležitý pro reklamaci, pokud se vám zboží pokazí.
2. **#Nenakupujte pod tlakem, v rychlosti nebo bez rozmyslu** – pište si seznam, co chcete koupit, zamyslete se, zda zboží opravdu chcete a potřebujete.
3. **#Nenakupujte drahé věci, které si nemůžete dovolit**. Může se stát, že si koupíte nový mobil, ale nezbude vám na jídlo a nájem.

- #Pokud máte podepsat smlouvu o koupi** zboží nebo služeb (smlouva s dodavatelem energií, o koupi nádobí na předváděcí akci, o paušálu s mobilním operátorem atd.), **#pečlivě si ji přečtěte.** Pokud jí nerozumíte, ptejte se nebo se s někým poradte dříve, než ji podepíšete. Dejte pozor, pokud má smlouva několik stran a je psána malými písmeny – nesvědčí to o čistých úmyslech prodejce.
- #Někdy slevy nejsou slevy.** Stává se, že obchodník, aby vydělal, udává zboží jako zlevněné, ale cena zůstává stejná jako před slevou. Proto čtěte etikety na výrobcích, informujte se, proč je zboží zlevněné.

5.2. Reklamace

- Reklamace je vaše **#právo na vrácení nebo výměnu vadného zboží.** Zboží je vadné tehdy, kdy byla závada způsobena výrobcem a projevila se až při používání zboží (například prasklá podrážka u boty, špatný software v mobilu apod.).
- #Nebojte se a nestyďte se jít reklamovat zboží,** u kterého se objevila vada, kterou jste nezpůsobili.
- Reklamaci neodkládejte a zboží reklamujte ihned, kdy se vada projeví.
- Zboží **#reklamujte tam, kde jste ho koupili.**
- V obchodě musí být vždy přítomen pracovník zodpovědný za řešení reklamací.
- Pokud skutečně za vadu výrobku nenesete vinu, **#nenechte se odbýt a na reklamaci trvejte.**
- S sebou si při reklamaci vezměte reklamovanou věc a doklad o zakoupení zboží (paragon).
- Není potřeba mít originální obaly od zboží (například krabice od bot).
- Pracovník v obchodě, kde zboží reklamujete, s vámi **#sepíše reklamní protokol, v němž popíše vadu výrobku a jak budete chtít reklamaci vyřešit** (opravou zboží, výměnou, vrácením peněz apod.).

- Reklamaci by vám měli **#vyřídit do 30 dnů.** Pokud ne, automaticky máte nárok na vrácení peněz za zboží.

@ · ☹ · \$ # ☹ ! ?

Záruční doba je 24 měsíců.
V této době můžete nově zakoupené
zboží reklamovat.

06 Slovníček pojmů

#Bankovní poplatky – poplatky, které platíte bance za vedení svého osobního účtu, za výběry z bankomatu, za příchozí a odchozí platby, za platby na internetu apod. Vybírejte si banku, která tyto poplatky nemá nebo je má minimální.

#Čistá mzda – peníze, které dostanete od zaměstnavatele k výplatě.

#Čistý příjem – vydělané peníze (dávky), které máte na pokrytí svých měsíčních výdajů.

#Dávky – finanční pomoc od státu pro lidi, kteří se dostanou do tíživé sociální situace. Dávky jsou rozděleny podle situací, do kterých se člověk může během svého života dostat. Například si můžete žádat o dávky hmotné nouze (příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení, mimořádná

okamžitá pomoc), o podporu v nezaměstnanosti, o příspěvek při ukončení pěstounské péče, o přídavek na dítě, o přídavek na bydlení, porodné, pohřebné apod.

#Dlužník – ten, kdo má dluh a je povinen ho splatit.

#Doprovázející organizace – nejčastěji jsou to neziskové organizace, které můžete požádat o podporu, když odcházíte z dětského domova, výchovného ústavu nebo pěstounské péče. Pomohou vám v různých životních situacích. Podpoří vás a doprovodí vás při jednání na úřadech, při hledání bydlení a práce, v orientaci v běžném životě.

#Finanční gramotnost – znalosti a dovednosti, které byste měli mít pro to, abyste správně hospodařili se svými penězi a rozuměli všeobecně finančnímu světu.

#Hrubá mzda – částka, ze které se odečítá zdravotní a sociální pojištění, daň z příjmů a vypočítává se z ní vaše čistá mzda. Není to mzda, kterou dostanete, za práci obdržíte čistou mzdu.

#Inkaso – jedná se o **#platbu přes váš bankovní účet**, při níž **#dáváte povolení příjemcům pravidelných plateb** (dodavatelům energií, mobilním operátorům, pokud máte paušál, apod.), aby si vzali z vašeho účtu tolik peněz, kolik jste u nich za daný měsíc utratili. Například mobilní operátor vám strhne tolik, kolik jste u něj v příslušném měsíci provolali na paušálu, poskytovatel energií vám strhne částku, kterou jste protopili.

#Jednorázový příkaz – platba, kterou uskutečníte pouze jednou a není potřeba ji opakovat.

#Náklady – nebo také výdaje. Peníze, které utratíte za bydlení, jídlo, oblečení apod.

#Nebankovní sektor – různé finanční společnosti, které půjčují peníze. Není pro ně důležité, zda pracujete a jste schopní půjčené peníze splácet. Často jsou to podvodníci, kteří vydělávají na tom, že zbytečně zadlužují své klienty. Pozor! Nevyužívejte služeb těchto společností, zbytečně byste se dostali do problémů.

#Nezisková organizace – jsou to organizace, které nejsou zřizovány státem, nemají žádný zisk a zaměřují se na pomoc v různých oblastech lidského života, ochrany přírody, sportu. Neziskové organizace zaměřující se na sociální oblast vám mohou pomoci při vstupu do samostatného života.

#Paragon – doklad o zaplacení.

#Penále – pokuta, například za pozdní platbu zdravotního pojištění.

#Phishing – podvodné e-maily, které podvodníci zasílají jménem banky a žádají po vás vaše osobní údaje – jméno, rodné číslo, adresu, číslo karty, PIN kód. Nikdy na nic takového nereagujte a své údaje nikam nezapisujte.

#PIN kód – číselné heslo například k platební kartě od bankovního účtu nebo telefonní SIM kartě.

#Platební terminál – zařízení (krabice s číselníkem a prostorem pro vložení karty, nejčastěji umístěná u pokladen) sloužící pro platbu kartou.

#Pojištění – díky placení pojištění jsme chráněni proti nepředvídatelným událostem. Pojištění nám pomůže zmírnit následky této události, a to především finanční hotovostí nebo službou. Můžeme si platit **#nepovinné pojištění** pro případ úrazu, ochrany našeho majetku atd. Díky **#placení sociálního pojištění** a placení **#povinného zdravotního**

pojištění máme jistotu, že v případě potřeby dostaneme od státu dávky při ztrátě zaměstnání, v nemoci, ve stáří, v případě tíživé sociální situace apod.

#Poplatky – platba za službu, například měsíční platba za elektřinu, plyn, vodu, poplatek za vedení účtu, za odvoz odpadu, dálniční poplatek, poplatek za psa.

#Pravidelný příjem – obnos peněz, který pravidelně získám. Například měsíční mzda či podpora v nezaměstnanosti.

#První minimální vklad – nejnižší počáteční částka, která se vkládá na bankovní účet při jeho založení.

#Předplacená telefonní karta/dobíjecí karta – karta, která se používá k dobíjení telefonního kreditu. Její výhoda spočívá v tom, že zaplatím opravdu jen za to, co provolám.

#Sociálně-právní poradenství – řeší otázky bydlení, práce, dluhů, dávek apod. Poskytují ho především sociální pracovníci v různých organizacích a na úřadech.

#Sociální pracovník – jeho úkolem je pomáhat lidem v tíživé sociální situaci. Sociální pracovník vám nejen poskytne odborné poradenství (například v oblasti bydlení, práce, dávek, vzdělávání), ale také vám pomůže a podpoří vás v tom, jak situaci řešit.

#Sociální situace – například mateřství, rodičovství, nemoc, ztráta zaměstnání, dlouhodobě nízký příjem, dlouhodobá nemoc, závislost na návykových látkách. Tíživá sociální situace nastává tehdy, kdy již člověk vlastními silami svou situaci nezvládá a je potřeba, aby vyhledal odbornou pomoc.

#Splátkový kalendář – plán splácení dluhů. Určuje, kdy a kolik budete splácet.

#Trvalý příkaz – si můžete nastavit na vašem účtu, pokud platíte dlouhodobě pravidelné měsíční platby ve stejné výši a ve stejném termínu (nájemné, zálohy za energie). Každý měsíc ve stejný den se vám automaticky strhnou vámi určené peníze na vámi zvolený účet.

#Úroková sazba (úrok) – je to částka, kterou musí člověk zaplatit navíc, pokud si někde vypůjčí peníze. Úrok určuje ten, kdo peníze půjčuje. Tedy půjčíte si například u nebankovní společnosti 20 000 Kč, ale této společnosti zpátky splatíte 28 000 Kč, 8 000 Kč = úrok.

#Úvěr – půjčka.

#Věřitel – ten, kdo vám půjčí peníze. Půjčíte-li si peníze u banky, banka je vaším věřitelem.

#Základní životní potřeby – to, co nutně potřebujeme k životu (především jídlo, bydlení, oblečení).

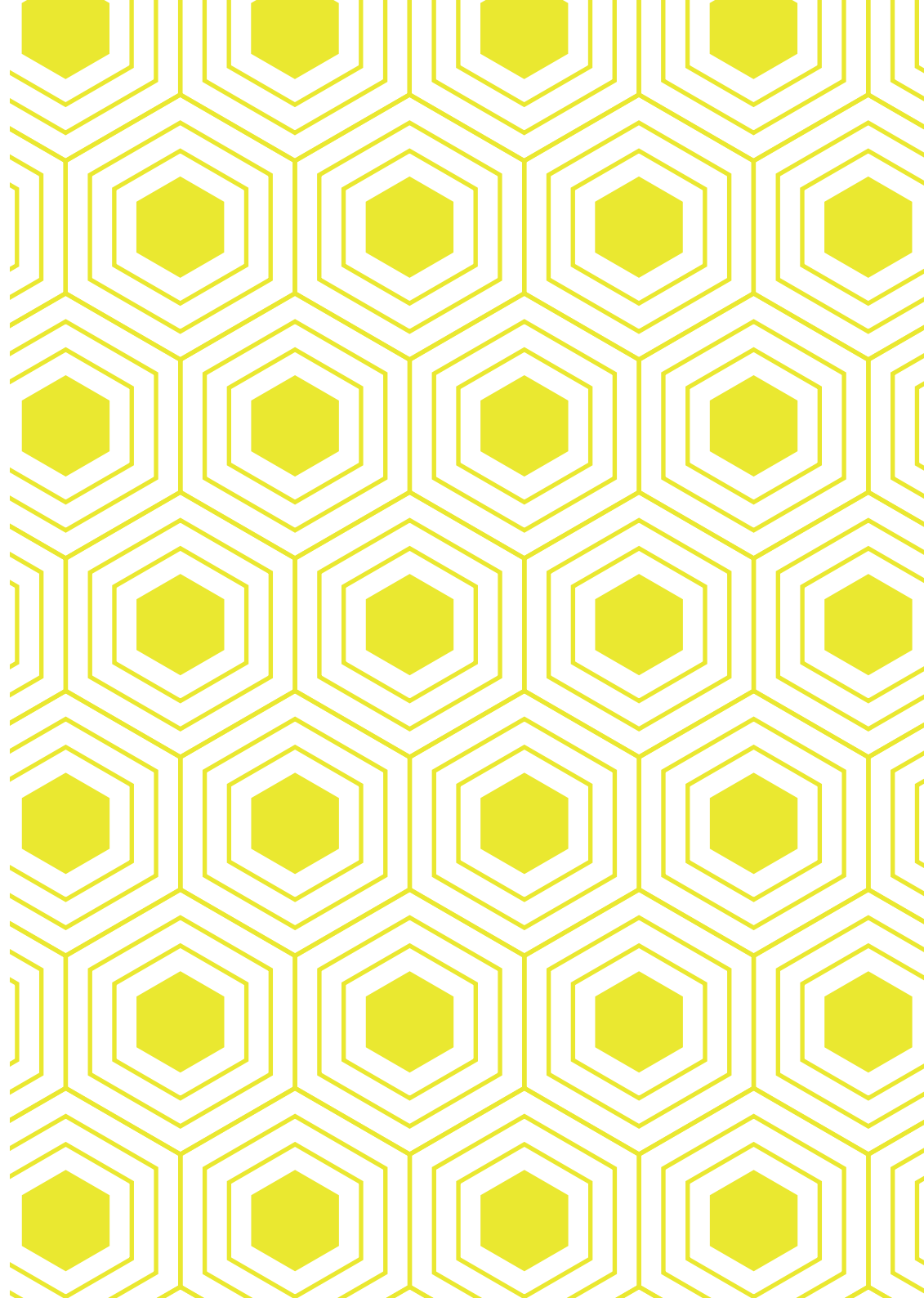
#Zákonný zástupce – osoba, která zastupuje nezletilou nebo nesvéprávnou osobu při jednání s úřady. Obvykle to jsou rodiče nebo pěstouni, kteří zastupují své děti při úředních záležitostech.

#Zálohy na energii – je to pravidelný měsíční poplatek za energii. Výše této zálohy nemusí odpovídat vaší skutečné spotřebě energie za měsíc. Na konci roku vám energetická společnost spočítá vaši spotřebu. Buď vám vrátí **#přeplatek**, pokud jste nespotřebovali tolik, kolik jste zaplatili. Nebo při vyšší spotřebě budete muset zaplatit **#nedoplatek**.

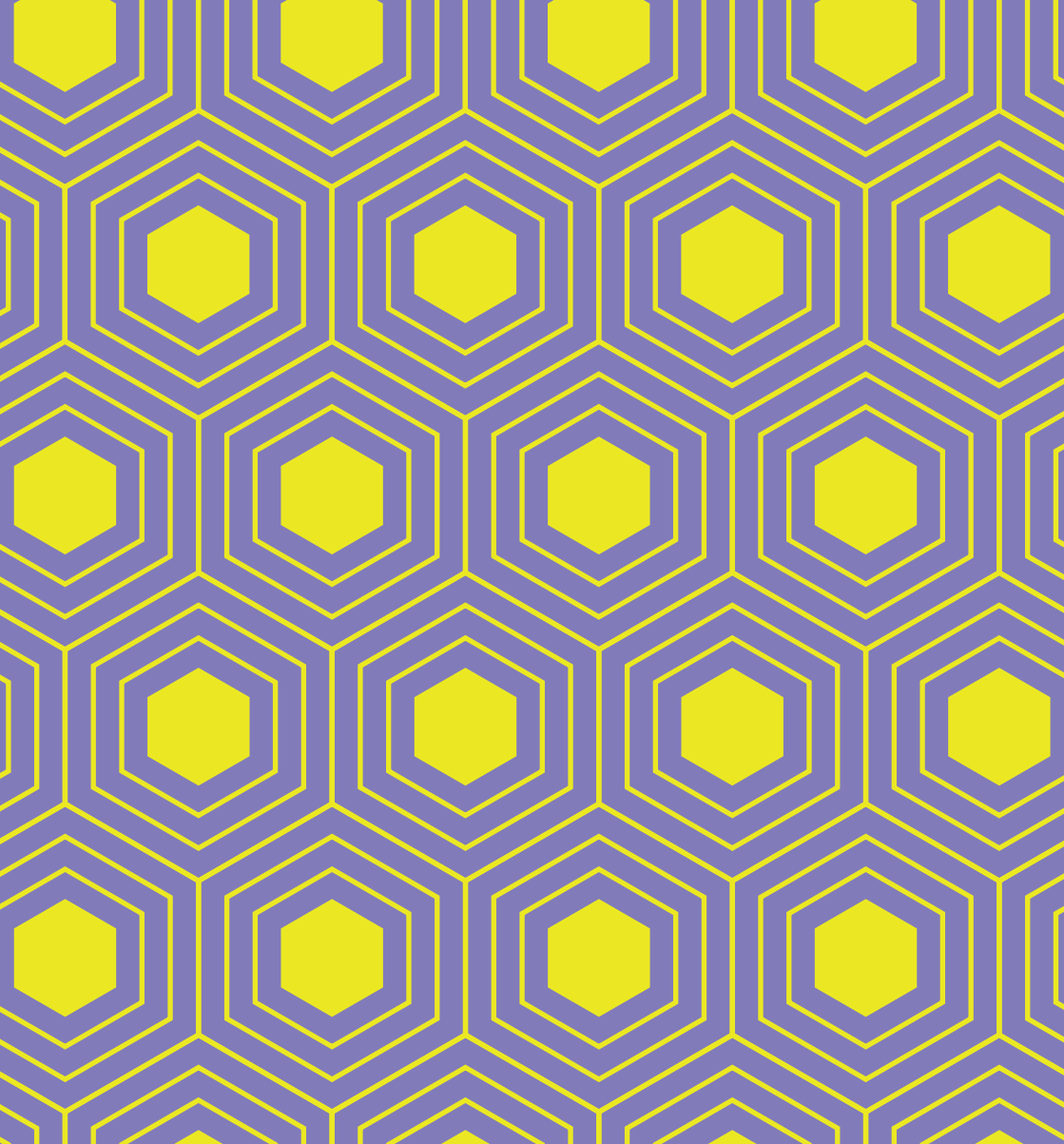

A series of ten horizontal lines spaced evenly down the page, providing a template for writing.

janus
OBČANSKÉ SDRUŽENÍ

